

0-km sten

■ Af akademiingeniør Carl Johan Hansen,
Vejdirektoratet
cjh@vd.dk

Det
vejhistoriske
hjørne

Metersystemet blev indført i Danmark ved Lov af 4. maj 1907, og de gamle længdemål med mil, alen og fod blev afløst af km, m og cm. Alle de danske hoved- og nogle landeveje var i forbindelse med deres anlæg, som foregik fra 1764 frem til 1860'erne, blevet forsynet med milesten. De gamle milesten skulle nu erstattes af kilometersten, hvor de nye lændeangivelser skulle angives. Efter forslag fra overvejsinspektør Jonas Collind-Lundh, som havde tilsynet med de overordnede veje i Danmark, blev der derfor foretaget en ny opmåling af alle danske landeveje.

Det blev diskuteret, hvordan de nye kilometersten skulle udformes, men da vejvæsenet sorterede under de enkelte amter, og der ikke var en central styring, lykkedes det ikke – trods store anstrengel-

ser – at få gennemført en ensartet type for de nye sten over hele landet. De blev derfor forskellige i de enkelte landsdele, endog fra amt til amt. I øvrigt blev nogle af de gamle milesten genbrugt som kilometersten.

Ved opmålingen af landevejene blev det besluttet, at målingernes udgangspunkt (0-km stenen) skulle afmærkes med en særlig 0-kmsten, og at det skulle være et centralt punkt i en by, f.eks. torvet, rådhuset, hovedkirken eller lignende. Målingerne skulle normalt gå fra by til by, men der er dog flere undtagelser. F.eks. blev de sjællandske landeveje, der udgik fra

København, kilometeret gennemgående fra København til henholdsvis Dragør, Vordingborg, Korsør, Kalundborg, Hillerød og Helsingør – som de også oprindeligt var det i vejreformernes tid. Udgangspunktet i København var de gamle byporte og 0-kmstenene kan således i dag ses på Københavns Rådhusplads, ved Torvegade på Christianshavn samt ved Nørreport og Østerport Station.

0-km mærket blev udført enten som egentlige sten eller som en plade eller flad sten nedfældet i belægningen. I nogle tilfælde er der dog tale om en rekonstruktion, fordi den oprindelige er gået til. Vi har i Dansk Vejhistorisk Selskab kendskab til flere af begge typer ud over de nævnte i København. I Helsingør på Axeltorv og på Torvet i Sorø hele to: en sten (som i København) og en nedfældet i asfalten. På Stubbekøbing Torv findes en ny nulpunktsten med Frederik VIII's navnetræk, som erstatter en forsvunden sten, i Sønderborg en sten nedlagt i brolægningen foran Rådhuset, i Thisted en sten nedlagt i belægningen foran det gamle Rådhus og endelig i Nykøbing Mors også en sten nedlagt i brolægningen foran Rådhuset.

Men hvor er alle de andre 0-km sten blevet af? Vi har med god hjælp fra Niels Peter Stilling og Jens Johansen fra Søllerød Museum fundet frem til de ovenfor nævnte – men der må findes flere rundt i Danmark. Hvis du har kendskab til andre 0-kilometer sten, kontakt da venligst Carl Johan Hansen i Dansk Vejhistorisk Selskab c/o Vejdirektoratet, Postboks 1569, 1020 København K, e-mail cjh@vd.dk eller tlf. 3341 3030.

0-km sten på Torvet i Stubbekøbing – den erstatter en sten nedfældet i brostensbelægningen foran posthuset, som nu er forsvundet. Foto: Niels Peter Stilling, Søllerød Museum (13.06.1998).

0-km sten nedfældet i brolægningen foran rådhuset i Sønderborg. Foto: Jens Johansen, Søllerød Museum (15.07.1999).

0 km sten i Helsingør på Akseltorv. Foto: Jens Johansen, Søllerød Museum (09.06.1967).

Fotoet fra 1955 viser i forgrunden den nedfældede 0-kilometersten på Torvet i Nykøbing Mors.